

GENEL TÜRK TARİHİ

ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Cilt/Volume 5, Sayı/Issue 10, Temmuz/July 2023, ss. 807-818.

Geliş Tarihi–Received Date: 16.05.2023 Kabul Tarihi–Accepted Date: 05.07.2023

ARAŞTIRMA MAKALESİ – RESEARCH ARTICLE

KÖY ENSTİTÜLERİNDE MACAR ASILLI BİR ÖĞRETMEN:

GÁSPÁR NAGYPÁL

 10.53718/gttad.1297790

 GÜLŞAH ESER*

ÖZ

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş döneminden itibaren Macar bilim adamları, uzmanlar ve öğretmenler bilhassa mesleki ve teknik eğitim veren kurumlarda görev almışlardır. 1940'lı yıllara gelindiğinde Köy Enstitüleri'nin açılması buralarda da istihdam edilmelerine olanak vermiş ve böylelikle Macarların inşaat, altyapı vb. alanlardaki bilgilerinden büyük oranda istifade edilmiştir. Enstitülerin inşaat faaliyetlerinden elektrik ve suya kavuşturulmalarına kadar pek çok çalışmaya emek veren Macar eğitimciler böylelikle bu kurumların yapılandırılmalarına önemli katkılar sağlamıştır. Arşiv belgelerinde Macar asıllı üç kişinin bu kurumlarda istihdam edildiği bilgisine yer verilmiş ve bunlar arasında Gáspár Nagypál ismi zikredilmiştir. Bu makale Nagypál'in hayatını ve Türkiye'deki çalışmalarını konu almaktadır.

Nagypál'in Macaristan'ın Szeged şehrinde doğduğu ve eğitim aldığı, makineci olarak yetiştiği bilinmekle birlikte Köy Enstitüleri'nde görevlendirilecekler arasında neden onun seçildiği ve Türkiye'ye hangi tarihte geldiğine dair herhangi bir kayda ulaşılamamıştır. Literatürde Nagypál'in çalıştığı kurumlardaki görev tanımıyla ilgili olarak farklı görüşler mevcut olup bu araştırma öncelikle bu duruma açıklık getirmeyi amaçlamaktadır. Çeşitli kaynaklarda ustabaşı, usta öğretici, uzman ve öğretmen olarak nitelendirilmesine rağmen Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi'nde yer alan belgeler, öğretmen olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca “öğretmen” sıfatıyla attığı imzası, vesikalık fotoğrafı, Göl Köy Enstitüsü bünyesinde yapmış olduğu çalışmalara ve yazışmalara ilişkin çeşitli detaylar bu arşivde *Öğretmen ve Memur Sicil Defteri*'nin yanı sıra kendi özlük dosyasında yer almaktadır. Bu belgeler de onun öğretmen olarak görev yaptığını doğrulamaktadır.

Nagypál'in Göl, Çifteler, Hasanoğlan, Kepirtepe ve Akçadağ Köy Enstitüleri'nde özellikle elektrik donanımının kurulmasında görev aldığı bilinmektedir. Bununla birlikte ara ara başka enstitü ya da eğitim kurumlarına görevlendirildiği de olmuştur. Bu süreçlerde değişmeyen temel unsur ise öğrencilere teknik bilgilerini aktarması ve işleri onlarla gerçekleştirdiği imece usulüdür. Böylelikle Nagypál, Köy Enstitülerinde öne çıkan “İş İçinde Eğitim” ilkesinin uygulayıcılarından biri olarak eğitim tarihimizde yerini almıştır.

Türkiye'de uzun sayılabilecek bir dönem görev yapmış olmasına rağmen Nagypál'e dair bilgiler daha çok satır aralarında kalmıştır. Daha önemli olarak onun hayatını ve çalışmalarını konu edinen özgün akademik bir çalışmaya rastlanamamıştır. Türkiye Cumhuriyeti tarihi literatürü bağlamında bir değerlendirme yapıldığında ise bu husus bir noksanlık olarak karşımıza çıkmaktadır. Buradan hareketle bu araştırmanın başka bir amacı ise Nagypál'in hayatı hakkında özlü bilgi sunduktan sonra Türkiye'deki çalışmalarına değinmek olarak belirlenmiştir.

Görevlendirildiği enstitülerin ve daha çok hangi çalışmalar üzerine yoğunlaştığının belirlenmesi, öğrencilerin onun hakkındaki düşünceleri gibi hususlar bu araştırmanın inceleme alanını oluşturmuştur. Araştırmada literatür taraması, arşiv taraması ve doküman analizi yöntemleri kullanılmıştır. Nagypál'in hayatına ve özellikle de eğitimine ilişkin veriler daha çok Macar kaynaklarından elde edilmiştir. Köy Enstitüleri sürecindeki yeri ve önemini ortaya konulabilmesi adına da arşiv belgeleri ve akademik çalışmalardan yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Gáspár Nagypál, Macar, Köy Enstitüleri, Göl Köy Enstitüsü, Öğretmen.

* Doç. Dr., Harran Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Şanlıurfa/TÜRKİYE, E-Posta: gulsaheser@harran.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-3306-1569.

KÖY ENSTİTÜLERİNDE MACAR ASILLI BİR ÖĞRETMEN:

GÁSPÁR NAGYPÁL

A TEACHER OF HUNGARIAN ORIGIN AT THE VILLAGE INSTITUTES:

GÁSPÁR NAGYPÁL

ABSTRACT

Since the foundation of the Republic of Turkey, Hungarian scientists, experts and teachers have worked in institutions providing vocational and technical education. In the 1940s, the opening of the Village Institutes allowed them to be employed in these areas as well, and thus the knowledge of the Hungarians in the fields of construction, infrastructure, etc. was greatly utilized. Hungarian educators, who have worked on many works from the construction activities of the institutes to the provision of electricity and water, have thus made important contributions to the structuring of these institutions. In the archive documents, it is stated that three people of Hungarian origin were employed in these institutions and the name Gáspár Nagypál is mentioned among them. This article focuses on Nagypál's life and work in Turkey.

Although it is known that Nagypál was born and educated in Szeged, Hungary, and that he was trained as a machinist, no record has been found as to why he was selected among those to be appointed in the Village Institutes and when he came to Turkey. There are different opinions in the literature regarding the job description of Nagypál in the institutions where he worked, and this research primarily aims to clarify this situation. Although he is described as a foreman, master teacher, expert and teacher in various sources, the documents in the Unclassified Archive of the Göl Village Institute reveal that he was a teacher. In addition, his signature as a "teacher", his portrait, various details about his studies and correspondence within the Göl Village Institute are included in this archive in his own personal file as well as in the *Teacher and Civil Servants Registry Book*. These documents confirm that he served as a teacher.

It is known that Nagypál took part in the installation of electrical equipment in Göl, Çifteler, Hasanoğlan, Kepirtepe and Akçadağ Village Institutes. However, he was occasionally assigned to other institutes or educational institutions. The main element that has not changed in these processes is that it transfers its technical knowledge to the students and does the work with them in the collaborative work. Thus, Nagypál has taken his place in our educational history as one of the practitioners of the principle of "training for the job", which is prominent in the Village Institutes.

Although he served in Turkey for a long time, the information about Nagypál remained mostly between the lines. More importantly, no original academic work on his life and work has been found. When an evaluation is made in the context of the historical literature of the Republic of Turkey, this issue emerges as a deficiency. From this point of view, another aim of this research is to provide concise information about Nagypál's life and to mention his work in Turkey.

Issues such as the determination of the institutes to which he was assigned and which studies he focused on, and the thoughts of the students about him constituted the field of study of this research. Literature review, archive review and document analysis methods were used in the research. Data on Nagypál's life, and especially on his education, have mostly come from Hungarian sources. In order to reveal its place and importance in the process of Village Institutes, archive documents and academic studies were used.

Keywords: Gáspár Nagypál, Hungarian, The Village Institutes, Göl Village Institute, Teacher.

GİRİŞ

Tarih boyunca güçlü olan Türk-Macar ilişkileri Cumhuriyet döneminde de dostane bir biçimde devam etmiştir. İki ülke arasındaki tarihi ve kültürel yakınlık, başta diploması olmak üzere pek çok alanda kurulan diyalogları pekiştirmiştir. Macaristan'ın Millî Mücadele'den itibaren Türkiye'den yana izlediği tutum, iki ülke arasında imzalanan antlaşmalar ve karşılıklı diplomatik ziyaretlerin akabinde tesis edilen dostluk kültürel ilişkilere de yansımıştır. Bu sürecin devamında Macaristan'dan çok sayıda uzman Türkiye'ye davet edilerek bilhassa mesleki ve teknik eğitim veren kurumlarda istihdam edilmiştir.¹ Bu uzmanların görev aldığı eğitim kurumları arasında Köy Enstitüleri de yer almaktadır.

* Bu makalenin hazırlanmasında emeği geçen, görüş ve önerilerinden yararlandığım İstanbul Üniversitesi Medeniyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü'nden Dr. Öğr. Üyesi Csilla Balogh'a, Tarihçi-Türkolog ve İstanbul Macar Kültür Merkezi Müdürü Gábor Fodor'a, Tomori Pal College İşletme-Yönetim Bilimleri Bölümü'nden Prof. Dr. Ömür Önhon'a, Köy Enstitüsü öğretmeni ve yazar Tahsin Yücel'e ve Prof. Dr. Güler Yalçın'a teşekkürü bir borç bilirim. Móra Ferenc Müzesi'nden Tarihçi Dr. István Tóth'a da ayrıca teşekkür ederim.

¹ Melek Çolak, "Cumhuriyetin Kuruluş Yıllarında Türk Eğitim Yaşamında Macar Eğitimcilerin Yeri", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, C. 20, S. 58, 2004, s. 237-238; Yücel Namal, *Türk Kaynakları Işığında Türk-Macar İlişkileri (1923-1950)*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara 2013, s. 408-413.

Köy Enstitüleri'nde görevlendirilen Gáspár Nagypál², inşaat ve altyapı işleriyle ilgilenmesinin yanı sıra makinistlik de yapmıştır. Belirtmek gerekir ki Nagypál'in görev tanımıyla ilgili olarak literatürde farklı görüşler mevcuttur. Bazı kaynaklarda usta öğretici/ustabaşı olduğu bilgisi yer alırken bazı kaynaklarda ise uzman ya da öğretmen diye bahsedilmektedir. Usta öğretici, Köy Enstitüleri öğretim programlarındaki ders ve uygulamalardan bir veya birkaçında uzmanlaşmış, buna bağlı olarak enstitü öğrencilerine ders verme ve uygulama yetkisine sahip öğreticiyi ifade ettiğinden Nagypál'in "usta öğretici" olarak nitelendirilmesi yanlış değildir. Alanındaki yetkinliğinden dolayı "uzman" olarak bahsedilmesinde de bir beis yoktur. Bununla birlikte günümüzde Kastamonu Göl Anadolu Lisesi bünyesinde yer alan Göl Köy Enstitüsü tasnif edilmemiş arşivindeki belgelerde ve çeşitli kaynaklarda "öğretmen" olduğu bilgisi yer almaktadır.³ Gerek arşiv belgelerinden ve gerekse literatürde bu belgeleri destekleyen ifadelerden yola çıkılarak "öğretmen" olarak nitelendirmek en doğru yaklaşım olacaktır. Onun bu görevinin ön plana çıkmış olduğu, Köy Enstitüsü öğretmeni ve yazar Bahattin Fırtına'nın "*Bilgiliydi. Teknik bilgisinden, düşünsel ve uygulamı alanlarında çok yararlandı. Çalıştı. Elinden her iş gelirdi. El attığı her işi olumlu bir sonuca ulaştırırdı. Öğrenciler Gaspar'ı çok severdi, ona öğretmenim derlerdi. Kişiliği, saygı içeren bu seslenişten başkasını usa getirmezdi.*"⁴ ifadelerinden de anlaşılmaktadır.

Köy Enstitüleri'nin özellikle kuruluş sürecinde aktif bir rol oynamış olmasına rağmen Nagypál'in hayatını ya da bu kurumlardaki çalışmalarını müstakil olarak ele alan bir çalışma mevcut değildir. Buradan hareketle bu araştırmanın amacı, hayatı hakkında eldeki veriler ölçğinde bilgi verdikten sonra Köy Enstitüleri'ndeki çalışmalarını ele almak olarak belirlenmiştir.

1. Gáspár Nagypál'in Hayatı

Türkçe ismi kaynaklarda "Gaspar" olarak yazılmakta ve aynı şekilde okunmaktadır. Bununla birlikte soyismi farklı şekillerde anılmakta olup Türkçe okunuştan ve diğer başka sebeplerden kaynaklı olarak literatürde Anyipal, Nagipal, Nahypul ve Nagypal şeklinde geçmektedir. İsim ve soy isminin orijinali Gáspár Nagypál olup Türkçe'deki doğru kullanımı da Gaspar Nagypal'dir.

Gáspár Nagypál'in ailesi Szeged (Latince Segedin) şehrinin Alsóváros Mahallesi'nden olup Roma Katolik Kilisesi'ne mensuptur.⁵ Babasının adı Stefan'dır (István). 1877 tarihli bir gazete haberinde 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı esnasında Macaristan'a sığınmış Türkler için, Aşağışehir Dostlar Derneği/Birliği (Alsóvárosi Társalgó Egylet)⁶ tarafından düzenlenen bağış kampanyasında para bağışlayanların arasında "Gáspár Nagypál" ismi geçmektedir. Buna göre toplanan 13 Macaristan forinti ve ilaveten 20 krajcarın yaklaşık üçte biri bu kişi tarafından bağışlanmıştır.⁷ Macaristan'da çocuklara babalarının ya da dedelerinin isminin verilmesi geleneğine binaen bu kişinin, Köy Enstitüleri'nde görev yapacak olan Gáspár Nagypál'in dedesi olduğu düşünülmektedir.

Aşağışehir Dostlar Derneği/Birliği (Alsóvárosi Társalgó Egylet) o dönemde bağış toplama gibi sosyal yardım kampanyaları yapan bir kurum olması yanında kültür merkezi olarak da işlev görmüş ve bünyesindeki kütüphane aracılığıyla okuma etkinlikleri gibi faaliyetlere de ev sahipliği yapmıştır.⁸ Nagypál'in dedesinin bu kurumun bağış kampanyasına bizzat katkıda bulunması eğitim, kültür ve sosyalleşme açısından ön plana çıkan bu kurumla iç içe olduğuna bir kanıt sayılabilir.

Göl Köy Enstitüsü'nün özgün arşivinde yer alan belgelerde Gáspár Nagypál'in soyismi "Nahypul", "Nagypul", "Nagipal" veya "Nagypal" şeklinde geçmekte ve doğum tarihiyle ilgili birbirinden farklı bilgiler yer almaktadır. *Öğretmen ve Memur Sicil Defteri*'nde 1902, kendisiyle yapılan bir mukavelede ise 1908 yılında doğduğu kayıtlıdır. Nagypál, Macaristan'ın köklü eğitim kurumlarından biri olan Szeged Yüksek Sanayi Mektebi⁹ (Magyar Királyi Állami Felső Ipariskola¹⁰) mezunu olup bu kurumun 1913 ile 1921 arasındaki yıllıklarında ismi geçmektedir.¹¹ Türkiye'deki kayıtlarda belirtilen doğum tarihleri dikkate alındığında, o yaşlarda yüksekokulda

² Gáspár Nagypál'e ait vesikalık fotoğraf için bkz. EK-1.

³ Gáspár Nagypál'in Göl Köy Enstitüsü'nde "öğretmen" olarak çalıştığını gösterir belge ve imzası için bkz. EK-2.

⁴ Bahattin Fırtına, *Köy Enstitülerinde Ustaöğreticilik*, Yeni Kuşak Köy Enstitüleri Derneği Yayınları, İzmir 2005, s. 56.

⁵ *Szegedi Tankerület 1914—1915. Iskolai Év, A Szegedi M. Kir. Állami Főrealiskola XLVII. Értésítője*, Haz. Homor István, Bartos Lipót Matbaası, Szeged 1915, s. 44; *Szegedi Tankerület 1915—1916. Iskolai Év, A Szegedi M. Kir. Állami Főrealiskola XLVIII. Értésítője*, Haz. Homor István, Bartos Lipót Matbaası, Szeged 1916, s. 44.

⁶ Alsóvárosi Társalgó Egylet binası için bkz. EK-3 ve bu binanın kütüphanesine ait mühür için bkz. EK-4.

⁷ "Kimutatás", *Szegedi Hirado*, 1877-2, s. 255.

⁸ János Reizner, *Szeged Története*, Kiadja Szeged Szab. Kir. Város Könönsege, Szeged 1900, C. 3, s. 161; <http://www.bibl.u-szeged.hu/reizner/03/3156.htm>, 14.05.2023 (15.28).

⁹ Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, Gáspár Nagypál'in özlük dosyasındaki 15 Ağustos 1940 tarihli mukavele. Szeged Yüksek Sanayi Mektebi için bkz. EK-5.

¹⁰ <https://egykor.hu/szeged/96>, 14.05.2023 (15.31). Okulun bugün adı Szegedi SZC Déri Miksa Müszaki Technikum'dur. <https://derimiksa.hu/>, 14.05.2023 (15.32).

¹¹ *Szegedi Tankerület 1913—1914. Iskolai Év, A Szegedi M. Kir. Állami Főrealiskola XLVI. Értésítője*, Haz. Homor István, Bartos Lipót Matbaası, Szeged 1914, s. 41; *Szegedi Tankerület 1914—1915. Iskolai Év, A Szegedi M. Kir. Állami Főrealiskola XLVII. Értésítője*, s. 44; *Szegedi Tankerület 1915—1916. Iskolai Év, A Szegedi M. Kir. Állami Főrealiskola XLVIII. Értésítője*, s. 44; *A Szegedi M. Kir. Áll. Felső Ipariskola És A Kapcsolatos Állami Faipari Szakiskola Értésítője*, Haz. Thiering Oszkár, Szeged Városi Matbaası, Szeged 1920, s. 9. Gáspár Nagypál'in öğrencilik dönemindeki fotoğrafı için bkz. EK-6.

okuması ihtimal dâhilinde olmadığından doğum tarihinin ilgili belgelerde yanlış yazılmış olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte Szeged Sanayi Mektebi'nin eğer o yıllarda ortaokula denk gelen bir bölümü ya da bir hazırlık sınıfı mevcut idiyse o takdirde 1902 yılı muhtemeldir.

Nagypál, Szeged Yüksek Sanayi Mektebi'nde öğrenci iken makineci olmak üzere eğitim görmüş; din bilimi, Macarca, Almanca, Fransızca, tarih, coğrafya, fizik, matematik, geometri, çizim, beden eğitimi ve müzik dersleri almıştır. Dersleri açısından ortalama fakat davranışları açısından “iyi” bir öğrenci olarak kayıtlara geçmiştir.¹² Mezuniyetinden sonraki sürece ilişkin bir bilgi edinilememekle birlikte 1940'lı yıllarda Türkiye'de bulunduğu ve Köy Enstitüleri'nde görev yaptığı bilinmektedir.

Köy Enstitüleri sisteminin amaçlarının Macar eğitim sistemindeki halk öğrenci yurtlarına benzemesinin¹³ Nagypál'in Türkiye'yi tercihinde etkili olup olmadığı soru işaretidir. Aynı şekilde o dönemde Türkiye'de mesleki ve teknik eğitim veren kurumlarda istihdam edilen ve kendisini tanıyan Macar uzmanlardan birinin ona referans olmuş olması muhtemeldir. Bir başka husus olarak, II. Dünya Savaşı sürecinin Avrupa'ya etkileri düşünüldüğünde “savaştan uzak durmak” ve/veya “savaş dışı kalmak” amacıyla Türkiye'yi tercih etmiş olması da ihtimal dâhilindedir. Medeni halî, Türkiye'de ne kadar süre kaldığı ve ölüm tarihi hakkında ise herhangi bir veriye ulaşılamamıştır.

2. Köy Enstitüleri Günleri

Cumhuriyet'in kuruluş döneminden itibaren Macarlar bilhassa Mustafa Kemal Paşa'nın davetiyle Türkiye'ye gelmişler ve bu sürecin inşasında önemli rol oynamışlardır.¹⁴ Pek çok eğitim kurumunda çalışmışlar ve özellikle Köy Enstitüleri'nin kuruluş sürecine önemli katkılar sağlamışlardır.¹⁵ Bunlar arasında Gáspár Nagypál çalışmalarıyla ve öğrenciler tarafından çok sevilmesiyle ön plana çıkmıştır.¹⁶

Nagypál'in Türkiye'ye ilk olarak ne zaman geldiği bilinmemektedir. Maarif Vekili Hasan Ali Yücel tarafından 9 Nisan 1940 tarihinde Kastamonu Valiliği'ne gönderilen bir yazıda Nagypál'in Göl Köy Enstitüsü'nde görevlendirileceği ve bu sebeple kendisiyle bir mukavele imzalanması gerektiği bildirilmiştir. Taslağı gönderilen mukavelenin hazırlanması ve imzalanması hususunda müdür Ali Doğan Toran görevlendirilmiştir.¹⁷

8 Ağustos 1940 tarihinde İlk Tedrisat Umum Müdürü (İlköğretim Genel Müdürü) İsmail Hakkı Tonguç, Gáspár Nagypál'e “*Kastamonu-Göl Köy Enstitüsü inşaat öğretmenliğine 100 lira ücretle tayin edildiğinizi ve harcirahınızı oradan almak üzere hemen memuriyet mahallinize hareket etmenizi bildiririm.*” ifadelerini içeren bir yazı gönderilmiştir.¹⁸ Nagypál, 13 Ağustos 1940¹⁹ tarihinde Göl Köy Enstitüsü'ndeki görevine başlamış ve 15 Ağustos 1940'ta kendisiyle mukavele imzalanmıştır.²⁰ Mukavelenin ilk maddesi görev tanımıyla ilgilidir. Szeged Yüksek Sanayi Mektebi'nde makinecilik bölümünde eğitim aldığından Göl Köy Enstitüsü'nde de makinist olarak çalışması uygun görülmüştür. Fakat aynı zamanda müteahhiss inşaat öğretmeni olarak su ve inşaat işleriyle de görevlendirilmiştir. Yalnızca kendi işleriyle ilgilenmesi ve bunun dışında ticaret, özel ders verme gibi para kazanabileceği diğer işlerle uğraşmaması gerektiği hususları da güvence altına alınmıştır. Nagypál'in maaşı, işinin kapsam ve sorumluluğu, sağlık izni alması durumunda yapılacaklar ve mukavelenin feshiyle ilgili diğer konular da detaylandırılmıştır. Bu mukaveleye şahit olarak imzasını atan iki isim ise Göl Köy Enstitüsü makinisti Cahit Sargın ve şoför Ahmet Ilgaz'dır.²¹

Göl Köy Enstitüsü'nün kuruluş sürecinde etkin olarak görev yapan Nagypál, buranın elektrik donanımının kurulmasında önemli bir role sahiptir. 1941 yılının ocak ayına gelindiğinde elektrik donanımı sağlanmıştır.²² Belirtmek gerekir ki, Nagypál burada çalışırken başka yerlere görevlendirildiği de olmuştur. Motor tetkiki için

¹² Szegedi Tankerület 1913—1914. *Iskolai Év, A Szegedi M. Kir. Állami Főrealiskola XLVI. Értésítője*, s. 41; Szegedi Tankerület 1914—1915. *Iskolai Év, A Szegedi M. Kir. Állami Főrealiskola XLVII. Értésítője*, s. 44; Szegedi Tankerület 1915—1916. *Iskolai Év, A Szegedi M. Kir. Állami Főrealiskola XLVIII. Értésítője*, s. 44; A Szegedi M. Kir. Áll. Felső Ipariskola És A Kapcsolatos Állami Faipari Szakiskola Értésítője, s. 9.

¹³ Çolak, agm, s. 241.

¹⁴ Gábor Fodor, “Macar Gözüyle Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye (1850-1940)”, *Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, S. 25, 2014-1, s. 86.

¹⁵ Çolak, agm, s. 241.

¹⁶ Firtına, age, s. 56.

¹⁷ Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, Gáspár Nagypál'in özlük dosyasındaki 9 Ağustos 1940 tarihli belge.

¹⁸ Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, 8 Ağustos 1940 tarihli yazı.

¹⁹ Gáspár Nagypál ile yapılacak mukavele 12 Ağustos 1940 tarihinde notere havale edilmiştir.

²⁰ Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, Kastamonu-Göl Köy Enstitüsü ve Eğitim Kursu Müdürlüğü tarafından Defterdarlık Makamı'na gönderilen 9 Eylül 1940 tarih ve 651 sayılı belge; Gülşah Eser, *Köy Enstitüleri'nde Bir Öncü: Özgün Arşivi Işığında Göl Köy Enstitüsü*, İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul 2011, s. 89; Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, Kastamonu-Göl Köy Enstitüsü ve Eğitim Kursu Müdürlüğü tarafından Maarif Vekilliği İlk Tedrisat Umum Müdürlüğü'ne gönderilen 572 sayılı ve 20 Ağustos 1940 tarihli rapor, s. 1.

²¹ Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, Gáspár Nagypál'in özlük dosyasındaki 15 Ağustos 1940 tarihli mukavele.

²² Eser, agt, s. 92. Göl Köy Enstitüsü elektrik santrali için bkz. EK-7.

İstanbul Erkek Lisesi'ne²³ ve elektrik tesisatı kurmak üzere Çifteler Köy Enstitüsü'ne gönderilmesi bu duruma örnek gösterilebilir.²⁴ Çifteler'de görev yaparken kendisi gibi Macar asıllı olup Köy Enstitüleri'nde görevlendirilen Sili Lajos ile Hamidiye köyünde kiraladıkları evlerde oturmuşlardır.²⁵ Murat Burgaç, onun buradaki görevini şu sözlerle ifade etmektedir:

“Müdür Rauf İnan, bir elektrik santrali kurmak için, Bakanlıktan yardım istedi. Bakanlık elektrik santrali kurmak için Gaspar adında bir Macar teknikçi ile yapı işleri için Sili Lajos'u gönderdi. Santralin planı yapıldı. Elektrik santrali ile bir de değirmen yapılacaktı. Türbin geceleri elektrik üretecek, gündüzleri de değirmeni çalıştıracaktı. Türbin satın alınarak çalışmalara başlandı.”²⁶

Nagypál okulun elektrik tesisatını başarıyla kurmuş ve enstitünün ışığa kavuşmasının (aydınlatılmasının) yanı sıra değirmende de un öğütülmeye başlanmıştır.²⁷ Böylece bu eğitim kurumunun hayati olan bir ihtiyacının karşılanmasına katkıda bulunmuştur. Ayrıca belirtmek gerekir ki, II. Dünya Savaşı'nın ekonomik koşulları dikkate alındığında tüm zorluklara rağmen pek çok Köy Enstitüsü'nde elektrik tesisatlarının kurulabilmiş olması başarı sayılabilir. Çifteler'de görevli olduğu dönemde Ocak 1941'den sonraki üç aylık dönemde ücretini alamadığını ve maaşını almak üzere Göl Köy Enstitüsü ziraat öğretmeni Hikmet Özmen'i mutemet olarak tayin ettiğini belirten maaşının temini hususundaki dilekçeyi 8 Nisan 1941 tarihinde Çifteler Köy Enstitüsü Müdürlüğü'ne vermiştir. Müdür Rauf İnan da gereğinin yapılması talebiyle dilekçeyi Göl Köy Enstitüsü Müdürlüğü'ne sunmuş²⁸ ve ayrıca 22 Nisan 1941 tarihinde ücretin ödenmesi hususunda bir telgraf çekmiştir.²⁹ Nagypál'in dilekçesi ilgililer tarafından işleme alınarak kendisine ödeme yapılmak üzere harekete geçilmiştir. Ücreti Çifteler Köy Enstitüsü'ne postayla gönderilmiş fakat gişe memuru havale fişine “enstitü ile muvasala (erişim/ulaşım) yoktur” ibaresini not düşerek parayı iade etmiştir. Geçerli bir adresin bildirilmesi adına Nagypál ile iletişim kurulmaya çalışıldıysa da girişimler sonuçsuz kalmış, bu duruma binaen alması gereken maaş muhasipte tutulmuştur. Daha sonra borçları Nagypál'in alacağından düşülerek geriye kalan meblağ Çifteler Köy Enstitüsü'ne tekrar havale edilmiştir. Takip eden ayların maaşlarının da gönderileceği ayrıca bildirilmiştir.³⁰ Çifteler Köy Enstitüsü Müdürlüğü'ne yollanan 6 Mayıs 1941 tarihli yazıda Nagypál'in şubat, mart ve nisan aylarına ait alacağının (225 lira) havale edildiğine dair bilgi bulunmaktadır. Ayrıca Nagypál okuldan ayrılırken 100 lira avans almıştır fakat mahsubu yapılmamıştır.³¹

Nagypál 22 Mayıs 1941 tarihinde Göl Köy Enstitüsü'ndeki görevine geri dönmüş ve su dolabı işiyle uğraşması uygun görülmüştür.³² Fakat 28 Mayıs 1941 tarihli bir telgrafta haziran ayından itibaren Hasanoğlan Köy Enstitüsü'nde görev alacağı ve bu nedenle 31 Mayıs'a kadar görev yaptığı yerle ilişkisini keserek Ankara'ya hareket etmesi resmî makamlar tarafından kendisine tebliğ edilmiştir.³³ Enstitü yönetimi mukavele yenilemek istese de bu karara uyulmuş³⁴, Nagypál 31 Mayıs 1941 tarihinde sona eren mukavelesinin ardından 1 Haziran 1941 itibarıyla resmî olarak enstitüdeki görevinden ayrılmıştır. Yeni görev yeri enstitünün kayıtlarına Hasanoğlan Köy Enstitüsü olarak geçmiştir.³⁵ Burada görev yaparken 1943 yılında Malatya'daki Akçadağ Köy Enstitüsü'nün elektrik tesisatının kurulmasını sağlayan yine Nagypál olmuştur.³⁶

1944'te de halâ Hasanoğlan Köy Enstitüsü'nde görevdedir.³⁷ Temmuz 1944'e gelindiğinde Gáspár Nagypál ile Sili Lajos ve Gabel Mihaly'nin on sekiz Köy Enstitüsü'nde çalıştırılmalarına karar verilmiştir.³⁸ Bu bağlamda Nagypál'in 1945 yılında Kepirtepe Köy Enstitüsü'nün çalışmalarında görev aldığına dair satır arası bilgiler mevcuttur.³⁹ Bundan sonraki döneme ilişkin ise herhangi bir kayda ulaşılamamıştır.

²³ Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, Kastamonu-Göl Köy Enstitüsü ve Öğretmen Kursu Müdürlüğü tarafından Maarif Vekilliği İlk Tedrisat Umum Müdürlüğü'ne gönderilen 592 sayılı ve Haziran 1941 tarihli rapor, s. 2.

²⁴ Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, Kastamonu-Göl Köy Enstitüsü ve Öğretmen Kursu Müdürlüğü tarafından Maarif Vekilliği İlk Tedrisat Umum Müdürlüğü'ne gönderilen 692 sayılı ve 14 Eylül 1940 tarihli rapor, s. 1.

²⁵ Murat Aydoğmuş, “Köy Enstitüleri, İş Eğitimi ve Usta Öğreticilik”, *Köy Enstitüleri*, haz. Kemal Kocabaş, İstanbul Kültür ve Sanat Ürünleri Ticaret A.Ş., İstanbul 2022, s. 526.

²⁶ Murat Burgaç, *Çifteler Köy Enstitüsü*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bursa 2004, s. 74-75.

²⁷ İlyas Küçükcan, *Öncesi ve Sonrasıyla Çifteler Köy Enstitüsü*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2021, s. 189; Rauf İnan, *Bir Ömrün Öyküsü*, C. 2, Öğretmen Yayınları, Ankara 1988, s. 94-95.

²⁸ Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, Gáspár Nagypál'in özlük dosyasındaki 8 Nisan 1941 tarihli belge.

²⁹ Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, Gáspár Nagypál'in özlük dosyasındaki 22 Nisan 1941 tarihli telgraf.

³⁰ Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, Gáspár Nagypál'in özlük dosyasındaki 24 Nisan 1941 tarih ve 447 sayılı belge.

³¹ Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, Gáspár Nagypál'in özlük dosyasındaki 6 Mayıs 1941 tarih ve 494 sayılı belge.

³² Kastamonu-Göl Köy Enstitüsü ve Öğretmen Kursu Müdürlüğü tarafından Maarif Vekilliği İlk Tedrisat Umum Müdürlüğü'ne gönderilen 592 sayılı ve Haziran 1941 tarihli rapor, s. 2.

³³ Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, Gáspár Nagypál'in özlük dosyasındaki 28 Mayıs 1941 tarihli telgraf.

³⁴ Kastamonu-Göl Köy Enstitüsü ve Öğretmen Kursu Müdürlüğü tarafından Maarif Vekilliği İlk Tedrisat Umum Müdürlüğü'ne gönderilen 436 sayılı ve 21 Nisan 1941 tarihli rapor, s. 2.

³⁵ Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, *Öğretmen ve Memur Sicil Defteri*, s. 14.

³⁶ Küçükcan, *age*, s. 37.

³⁷ Emre Saral, *Türkiye-Macaristan İlişkileri (1920-1945)*, Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara 2016, s. 488.

³⁸ BCA (Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi), *Kararlar Daire Başkanlığı*, 30.18.1.2./106.52.20, 21.07.1944.

³⁹ Fahri Maden, “Kepirtepe Köy Enstitüsü (1937-1954)”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, C. 25, S. 75, Kasım 2009, s. 501.

KÖY ENSTİTÜLERİNDE MACAR ASILLI BİR ÖĞRETMEN:

GÁSPÁR NAGYPÁL

Pek çok enstitü binasının elektrik sisteminin kurulmasındaki emeği, onun özellikle öğrenciler tarafından unutulmamasında etkili olmuştur. Gáspár Nagypál'ın elektrik sistemini kurmak üzere görevlendirildiği Çifteler Köy Enstitüsü'ne 1940 yılında yerleşmiş olan Tahsin Yücel “*Yurt dışından gelmiş olan Gaspar adında bir öğretmenimizi hatırlıyorum. Yalnızca Çifteler Köy Enstitüsü'nden değil, Hasanoğlu Yüksek Köy Enstitüsü'nden de hatırlıyorum. Sık sık karşımıza çıkardı. Biz ona öğretmenim derdik. Tüm işleri öğrencilerle birlikte yapardı, onlara yol gösterirdi*” ifadelerinde bulunmaktadır.⁴⁰ Çifteler'in bir başka öğrencisi Ömer Faruk Diril arkadaşlarıyla birlikte kanal kazılması ve diğer işlerde görev almış, böylece elektrik sisteminin kurulmasına katkı sağlamıştır. Hem okullarının hem de Hamidiye köyünün elektriğe kavuşmasını unutamadığını, bölgeye sık sık uğrayıp çalışmalarıyla övündüğünü nakletmektedir.⁴¹ Yine enstitü öğrencilerinden Ahmet Özkan'ın “*Macaristan'dan gelme, okulun teknik işlerine bakan Gaspar adında bir usta öğreticimiz vardı. Mevcut su değirmenin olduğu yere bir türbin koyarak sudan elektrik üretimi çalışmaları sürdürülüyordu.*” ifadeleri Nagypál'ın emeklerinin unutulmadığını göstermektedir.⁴² Malatya Akçadağ Köy Enstitüsü Müdürü Şerif Tekben ve öğrencileri ise Nagypál tarafından okullarının elektriğe kavuşturulmasını nefes almadan izlemişler, ışıkların yanmasıyla birlikte yorgunluk ve heyecandan buldukları yere boylu boyuna uzanmışlardır.⁴³

SONUÇ

Literatürde soy ismi Anyipal, Nagipal, Nahypul ve Nagypal şeklinde anılan Gáspár Nagypál, Macaristan'ın köklü eğitim kurumlarından Szeged Yüksek Sanayi Mektebi'nden makineci olarak mezun olmuştur. 1920'li yıllardan itibaren nerede yaşadığı ve hangi işle uğraştığına dair herhangi bir kayda ulaşılamamıştır. Nagypál, Köy Enstitüleri'nin kuruluş sürecinde görevlendirilen üç Macar uzmandan biridir. Kendisi hakkında elde edilen verilerden tespit edilebildiği kadarıyla Türkiye'deki ilk görev yerinin Göl Köy Enstitüsü olduğu düşünülmektedir.

İnşaat öğretmeni ve makinist olarak atandığı Göl Köy Enstitüsü'ndeki görevine 13 Ağustos 1940 tarihinde fiilen ve 15 Ağustos 1940'ta ise imzaladığı mukaveleye binaen resmen başlamıştır. Bu süreçte aynı zamanda çeşitli altyapı işleriyle de ilgilenmiştir. Nagypál'ın hem burada çalışırken hem de Hasanoğlu Köy Enstitüsü'ne tayininin ardından belirli aralıklarla başka enstitü ve diğer eğitim kurumlarına görevlendirildiği de olmuştur. Çok sayıda enstitünün elektriğe kavuşturulmasında öncülük ederek eğitim faaliyetlerinin yürütülmesine ve gündelik yaşamın idamesine önemli katkılar sağlamıştır.

Bu süreçleri yönetirken “İş İçinde Eğitim” ilkesiyle hareket etmiş, teknik bilgilerini öğrencilere aktardığı gibi imece usulüyle de işin daha kolay ve hızlı bitirilmesini sağlamıştır. Okullarını elektriğe kavuşturması ve değirmenin çalışmasıyla un öğütülmesini sağlaması gibi teknik işlerdeki başarısı öğrenciler üzerinde unutulmaz anılar bırakmıştır. Öyle ki gerek teknik konulardaki mahareti ve gerekse kişiliği ona duyulan güven ve sevginin kaynağı olmuştur. Gáspár Nagypál sevilen ve sayılan bir kişilik olmasının yanı sıra gerek enstitülerin kuruluş çalışmalarına verdiği emeklerle ve gerekse uygulamalı derslerle öğrencilerin teknik konularda yetişmelerine katkı sağlamasıyla Köy Enstitüleri sistemi ve ailesi içerisindeki unutulmaz yerini almıştır.

KAYNAKÇA

1. Arşiv Belgeleri

BCA (Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi), *Kararlar Daire Başkanlığı*, 30.18.1.2./106.52.20, 21.07.1944.

Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, Gáspár Nagypál'ın özlük dosyasındaki 9 Ağustos 1940 tarihli belge.

Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, Gáspár Nagypál'ın özlük dosyasındaki 15 Ağustos 1940 tarihli mukavele.

Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, Gáspár Nagypál'ın özlük dosyasındaki 8 Nisan 1941 tarihli belge.

Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, Gáspár Nagypál'ın özlük dosyasındaki 22 Nisan 1941 tarihli telgraf.

⁴⁰ Tahsin Yücel ile yapılan kişisel görüşme, 15 Mayıs 2023.

⁴¹ Melis Karakuş, “Toplumsal Bellek Bağlamında Mezunların Anlatımıyla Köy Enstitüleri Deneyimi”, *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 18, S. 33, s. 735.

⁴² Nedim Menekşe, *Kapatılışının 50. Yılında Köy Enstitüleri Gerçeği*, Aday Basım, İzmir 2005, s. 265.

⁴³ Küçükcan, *age*, s. 137.

Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, Gáspár Nagypál'in özlük dosyasındaki 24 Nisan 1941 tarih ve 447 sayılı belge.

Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, Gáspár Nagypál'in özlük dosyasındaki 6 Mayıs 1941 tarih ve 494 sayılı belge.

Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, Gáspár Nagypál'in özlük dosyasındaki 28 Mayıs 1941 tarihli telgraf.

Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, Göl Köy Enstitüsü elektrik santraline ait bir fotoğraf.

Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, Kastamonu-Göl Köy Enstitüsü ve Eğitim Kursu Müdürlüğü tarafından Defterdarlık Makamı'na gönderilen 9 Eylül 1940 tarih ve 651 sayılı belge.

Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, Kastamonu-Göl Köy Enstitüsü ve Eğitim Kursu Müdürlüğü tarafından Maarif Vekilliği İlk Tedrisat Umum Müdürlüğü'ne gönderilen 572 sayı ve 20 Ağustos 1940 tarihli rapor, s. 1.

Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, Kastamonu-Göl Köy Enstitüsü ve Eğitim Kursu Müdürlüğü tarafından Maarif Vekilliği İlk Tedrisat Umum Müdürlüğü'ne gönderilen 692 sayı ve 14 Eylül 1940 tarihli rapor, s. 1.

Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, Kastamonu-Göl Köy Enstitüsü ve Eğitim Kursu Müdürlüğü tarafından Maarif Vekilliği İlk Tedrisat Umum Müdürlüğü'ne gönderilen 592 sayı ve Haziran 1941 tarihli rapor, s. 2.

Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, *Öğretmen ve Memur Sicil Defteri*, s. 14.

Kastamonu-Göl Köy Enstitüsü ve Eğitim Kursu Müdürlüğü tarafından Maarif Vekilliği İlk Tedrisat Umum Müdürlüğü'ne gönderilen 436 sayı ve 21 Nisan 1941 tarihli rapor, s. 2.

Szegedi SZC Déri Miksa Müszaki Technikum Arşivi, Gáspár Nagypál'in öğrencilik dönemine ait fotoğraf.

2. Gazeteler

"Kimutatás", *Szegedi Hirado*, 1877-2, s. 255.

3. Kitaplar

A Szegedi M. Kir. Áll. Felső Ipariskola És A Kapcsolatos Állami Faipari Szakiskola Értésítője, Haz. Thiering Oszkár, Szeged Városi Matbaası, Szeged 1920.

Aydoğmuş, Murat, "Köy Enstitüleri, İş Eğitimi ve Usta Öğreticilik", *Köy Enstitüleri*, haz. Kemal Kocabaş, İstanbul Kültür ve Sanat Ürünleri Ticaret A.Ş., İstanbul 2022, s. 508-533.

Fırtına, Bahattin, *Köy Enstitülerinde Ustaöğreticilik*, Yeni Kuşak Köy Enstitüleri Derneği Yayınları, İzmir 2005.

İnan, Rauf, *Bir Ömrün Öyküsü*, C, 2, Öğretmen Yayınları, Ankara 1988.

Küçükcan, İlyas, *Öncesi ve Sonrasıyla Çifteler Köy Enstitüsü*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2021.

Menekşe, Nedim, *Kapatılışının 50. Yılında Köy Enstitüleri Gerçeği*, Aday Basım, İzmir 2005.

Reizner, János, *Szeged Története*, Kiadja Szeged Szab. Kir. Város Kónönsége, Szeged 1900, C. 3.

Saral, Emre, *Türkiye-Macaristan İlişkileri (1920-1945)*, Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara 2016,

Szegedi Tankerület 1913— 1914. Iskolai Év, A Szegedi M. Kir. Állami Főrealiskola XLVI. Értésítője, Haz. Homor István, Bartos Lipót Matbaası, Szeged 1914.

Szegedi Tankerület 1914— 1915. Iskolai Év, A Szegedi M. Kir. Állami Főrealiskola XLVII. Értésítője, Haz. Homor István, Bartos Lipót Matbaası, Szeged 1915.

Szegedi Tankerület 1915— 1916. Iskolai Év, A Szegedi M. Kir. Állami Főrealiskola XLVIII. Értésítője, Haz. Homor István, Bartos Lipót Matbaası, Szeged 1916.

KÖY ENSTİTÜLERİNDE MACAR ASILLI BİR ÖĞRETMEN: GÁSPÁR NAGYPÁL

4. Makaleler

Çolak, Melek, “Cumhuriyetin Kuruluş Yıllarında Türk Eğitim Yaşamında Macar Eğitimcilerin Yeri”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, C. 20, S. 58, 2004, s. 231-244.

Fodor, Gábor, “Macar Gözüyle Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye (1850-1940)”, *Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, S. 25, 2014-1, s. 79-90.

Karakuş, Melis, “Toplumsal Bellek Bağlamında Mezunların Anlatımıyla Köy Enstitüleri Deneyimi”, *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 18, S. 33, s. 719-741.

Maden, Fahri, “Kepirtepe Köy Enstitüsü (1937-1954)”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, C. 25, S. 75, Kasım 2009, s. 495-522.

5. Tezler

Burğaç, Murat, *Çifteler Köy Enstitüsü*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bursa 2004.

Eser, Gülşah, *Köy Enstitüleri 'nde Bir Öncü: Özgün Arşivi Işığında Göl Köy Enstitüsü*, İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul 2011.

Namal, Yücel, *Türk Kaynakları Işığında Türk-Macar İlişkileri (1923-1950)*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara 2013.

6. Web Kaynakları

<https://derimiksa.hu/>, 14.05.2023 (15.32).

<https://egykor.hu/szeged/96>, 14.05.2023 (15.31).

<https://mediateka.ek.szte.hu/items/show/25781>, 16.05.2023 (10.48).

<http://www.bibl.u-szeged.hu/reizner/03/3156.htm>, 14.05.2023 (15.28).

7. Kişisel Görüşme

Tahsin Yücel ile yapılan kişisel görüşme, 15 Mayıs 2023.

GÜLŞAH ESER

EKLER

EK-1

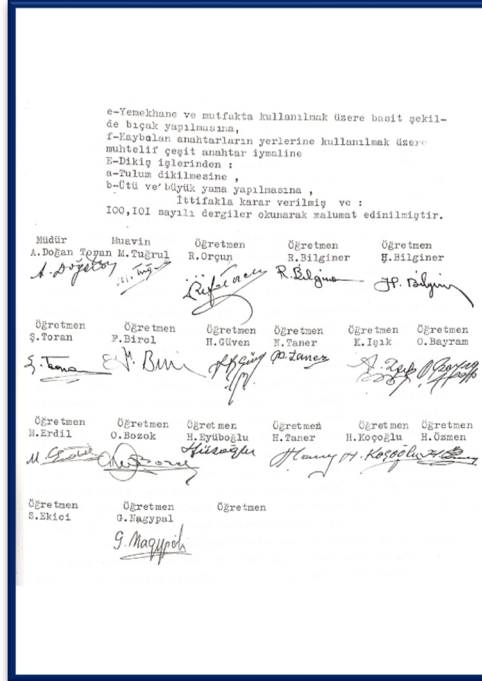
Gáspár Nagypál'e Ait Vesikalık Fotoğraf

Kaynak: Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, Öğretmen ve Memur Sicil Defteri

EK-2

Gáspár Nagypál'in Göl Köy Enstitüsü'nde "Öğretmen" Olarak Çalıştığını Gösterir Belge ve İmzası

Kaynak: Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi 3.1.1941 Tarihli Öğretmenler Meclisi Tutanağı, s. 2.

KÖY ENSTİTÜLERİNDE MACAR ASILLI BİR ÖĞRETMEN:

GÁSPÁR NAGYPÁL

EK-3

Aşağışehir Dostlar Derneği/Birliği (Alsóvárosi Társalgó Egylet) Binasının 1970'li Yıllardaki Görünümü

Fotoğraflayan: Dr. İstván Tóth, Tarihçi, Móra Ferenc Müzesi (Szeged)

EK-4

Aşağışehir Dostlar Derneği/Birliği (Alsóvárosi Társalgó Egylet) Binasının Kütüphanesine Ait Mühür

Szeged Üniversitesi Klebelsberg Kuno Kütüphanesi'nden aktaran
<https://mediateka.ek.szte.hu/items/show/25781>, 16.05.2023 (10.48).

EK-5

Szeged Yüksek Sanayi Mektebi (Magyar Királyi Állami Felső Ipariskola)

Kaynak: <https://egykor.hu/szeged/96#&gid=3&pid=1>, 14.05.2023 (15.31).

GÜLŞAH ESER

EK-6

Gáspár Nagypál'in Öğrencilik Dönemindeki Fotoğrafı

Kaynak: Szegedi SZC Déri Miksa Műszaki Technikum Arşivi.

EK-7

Göl Köy Enstitüsü Elektrik Santraline Ait Bir Fotoğraf

Kaynak: Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi.

**KÖY ENSTİTÜLERİNDE MACAR ASILLI BİR ÖĞRETMEN:
GÁSPÁR NAGYPÁL**

GTTAD

Makale Bilgileri:	
Etik Kurul Kararı:	<i>Etik Kurul Kararından muaftır.</i>
Katılımcı Rızası:	<i>Katılımcı yoktur.</i>
Mali Destek:	<i>Çalışma için herhangi bir kurum ve projeden mali destek alınmamıştır.</i>
Çıkar Çatışması:	<i>Çalışmada kişiler ve kurumlar arası çıkar çatışması bulunmamaktadır.</i>
Telif Hakları:	<i>Çalışmada kullanılan görsellerle ilgili telif hakkı sahiplerinden gerekli izinler alınmıştır.</i>
Article Information:	
Ethics Committee Approval:	<i>It is exempt from the Ethics Committee Approval</i>
Informed Consent:	<i>No participants.</i>
Financial Support:	<i>The study received no financial support from any institution or project.</i>
Conflict of Interest:	<i>No conflict of interest.</i>
Copyrights:	<i>The required permissions have been obtained from the copyright holders for the images and photos used in the study.</i>